

30 NOVEMBER 2018

Naar betere voedingszorg in de revalidatie

Meer dan 50 experts uit revalidatiecentra, zorg- en kennisinstellingen bezochten het recente mini-symposium 'Voeding in de Revalidatie'. Gelukkig maar, want er valt nog een flinke slag te maken ten aanzien van voeding in de revalidatiezorg. De positieve energie van de middag illustreerde de wens om de voedingszorg te verbeteren.

De Alliantie Voeding in de Zorg organiseerde het mini-symposium om het thema voeding tijdens revalidatie op de kaart te zetten. Deze middag werd er stilgestaan bij de huidige rol van voeding in de revalidatiezorg, gezien vanuit de patiënt, arts en diëtist. Ook werd er verkend waar behoefte is aan nieuwe kennis en was er volop ruimte voor vragen en discussie.

Voeding is beleving

In een indrukwekkend verhaal pleitte Diederik Klapwijk voor meer aandacht voor de beleving van voeding in revalidatie-instellingen. "Voeding is beleving", aldus Klapwijk, medeoprichter van de Alliantie Voeding in de Zorg. Hij vertelde over zijn persoonlijke ervaringen tijdens zijn verblijf in een revalidatie-instelling. Daarbij illustreerde hij treffend hoe de smaak en variatie van maaltijden nogal eens te wensen overliet. Zijn ervaringen zetten hem aan om initiatief te nemen voor dit mini-symposium. "Er is meer ruimte voor

maatwerk nodig en een betere samenhang tussen voedingsbehoeften en –aanbod”, aldus Klapwijk. “Ook pleit ik voor een prominentere rol voor de diëtist, zowel in de revalidatiesetting als na ontslag in de thuissituatie.”

Voeding onder de aandacht brengen

Marlies Bodde, revalidatiearts in het Wilhelmina Ziekenhuis Assen, deelde haar ervaringen en wensen om voeding een onderdeel te maken van de revalidatiebehandeling. Volgens Bodde is er nog veel te weinig aandacht voor voeding in de revalidatie. In haar verhaal pleitte zij onder andere voor meer kennis over voeding bij revalidatieartsen, bijvoorbeeld door meer voedingsonderwijs binnen de geneeskundeopleiding. “Meer kennis over voeding bij revalidatieartsen kan de communicatie met diëtisten sterk verbeteren. Nu wordt de diëtist wel regelmatig ingeschakeld, maar is de terugkoppeling op de voedingsinterventies vaak onvoldoende.” Daarnaast is er volgens Bodde ook onderzoek nodig naar de specifieke voedingsbehoefte bij revalidatie. Meer kennis op dit gebied kan de revalidatiebehandeling ten goede komen.

Voedingsproblematiek bij revalidatie

Vervolgens lichtte Jacqueline van Helleman, diëtist bij Revant, veel voorkomende voedingsproblematiek en dieetbehandelingen van revalidanten toe. “We zien vaak verminderde eetlust of kauw- en slikproblemen”, aldus Van Helleman. “Ook de sociale aspecten van eten veranderen tijdens de revalidatie, wat gevolgen heeft voor de inname. Ondervoeding is dan ook een groot probleem binnen revalidatiecentra. Eerder onderzoek wees uit dat 28% van de klinische patiënten in revalidatiecentra een slechte voedingstoestand had. Daarnaast is het, door bijvoorbeeld amputaties en veranderende lichaamssamenstelling, vaak moeilijk om de precieze lengte, gewicht en dus voedingsbehoefte van revalidanten vast te stellen. Dit maakt effectieve dieetbehandeling lastig.” Volgens Van Helleman is er dan ook veel behoefte aan onderzoek en innovaties op dit gebied.

Innovatief voedingsconcept

Begin dit jaar introduceerde het Militair Revalidatie Centrum Doorn (MRC) als eerste een innovatief voedingsconcept. Nikkie van der Lee, diëtist in het MRC, lichtte het voedingsconcept Geeft KRacht toe. “Geeft KRacht werkt met de ‘Schijf van Acht’: een passend voedingsaanbod via de Schijf van Vijf, aangevuld met de items motivatie, bewustwording en beleving. Het concept sluit aan op wat Klapwijk eerder op de middag aanhaalde: het concept motiveert de revalidant om aandacht te hebben voor goede voeding tijdens én na het revalidatieproces. En er is aandacht voor voeding op maat, bijvoorbeeld via eiwitrijke producten of juist energiebeperkte voeding. Een eerste evaluatie wees uit dat revalidanten en hun bezoek tevreden zijn over het concept. Momenteel wordt gewerkt aan groter onderzoek naar de effecten van Geeft KRacht. “

Voedingszorg verbeteren

Best practices en onderzoeksthema's van de Alliantie Voeding in de Zorg werden ook gepresenteerd aan de deelnemers. Tools voor advies op maat, zoals bijvoorbeeld de Eetscore en NutriProfiel, kunnen nuttig zijn in de revalidatiezorg. Daarnaast kan de kennis en ervaring van Ziekenhuis Gelderse Vallei als hét Voedingsziekenhuis worden benut in de ontwikkeling van een optimale maaltijdservice en voeding voor specifieke doelgroepen.

Onder leiding van Ellen Kampman, hoogleraar Voeding en Ziekte aan Wageningen University & Research en vicevoorzitter van de Alliantie Voeding in de Zorg, was er vervolgens ruimte voor discussie en verkenning van ideeën voor onderzoek. Daarin werd onder andere lichaamssamenstelling genoemd. ‘Sarcopenie is een van de problemen die we zien. Tegelijkertijd is onduidelijk hoe we lichaamssamenstelling bij sommige revalidanten goed kunnen meten, bijvoorbeeld bij amputaties’, aldus een van de aanwezigen. Ook is er behoefte aan meer kennis over de micronutriëntenstatus van revalidanten, eventuele veranderingen tijdens de revalidatie en of suppletie zinvol kan zijn. Alle aanwezigen waren het erover eens: aandacht voor goede voeding tijdens revalidatie begint met het vergroten van kennis, zowel bij artsen als bij revalidanten zelf en het toepasbaar maken van (nieuwe) kennis in richtlijnen en behandeling.